

References

1. Komunikativna profesijna kompetentnist yak umova vzayemodiya sotsialnoho pratsivnyka z kliyentom / A. Y. Kapska, L. V. Volynska, O. H. Karpenko, V. S. Fylypchuk; za red. A. Y. Kapskoyi. – K.: DTSSM, 2003.
2. Karpenko O. H. Profesiynne stanovlennya sotsialnoho pratsivnyka : navch.-metod. posibnyk / O. H. Karpenko. – K.: DTSSM, 2004.
3. Karpenko O. H. Profesiynna pidhotovka sotsialnykh pratsivnykiv v umovakh universytet-skoyi osvity: naukovo-metodychny ta orhanizatsiyno-

tekhnohichnyy aspekty : monohrafiya / O. H. Karpenko ; [za red. S. YA. Kharchenko]. – Drohobych: Kolo, 2007.

4. Kremen V. H. Osvityanskyi prostir i sotsialna robota v Ukrayini: kontseptualni zasady vzayemovplyvu / V. H. Kremen // Sotsialna robota v Ukrayini: teoriya i praktyka. – K., 2003. – № 4. – S. 5–11.

Надійшла до редколегії 17.10.17
Рецензована 24.10.17

Я. Спивак, канд. пед. наук, доцент, докторант
Донбасский государственный педагогический университет, Славянск, Украина

ВЕКТОРЫ ПРОФЕССИОНАЛЬНОГО УСПЕХА СОЦИАЛЬНОГО РАБОТНИКА

Рассматривается компетентность как важный вектор успеха деятельности социального работника, раскрыто понятие "компетентность социального работника" и его составляющие, которые состоят из имеющихся у будущего специалиста социальной сферы профессиональных знаний, умений и навыков, личностных качеств специалиста.

Ключевые слова: образование, профессиональная компетентность, социальный работник, профессионализм.

Y. Spivak, Doctor of Philosophy in pedagogy, associate professor, doctoral student
Donbass state pedagogical university, Slovianske, Ukraine

VECTORS OF PROFESSIONAL SUCCESS OF SOCIAL WORKER

The article considers competence as an important vector of the success of a social worker's activity, discloses the concept of "competence of a social worker" and this components consisting of the future professional social skills available to the social worker, skills and abilities, personal qualities, and the ability to apply the acquired knowledge, skills and abilities in practice.

The results of the research, provided in the article shows that the level of competence of a social worker is determined by the degree of formation of all these elements, their successful combination. Professional competence is defined not only as the amount of knowledge necessary to provide professional assistance and services to individuals, groups, organizations, citizens, but as a certain level of professionalism, inseparable from the set of personal qualities, psychological characteristics that contribute to the creation of individual "professional handwriting", professional style.

Keywords: professional competence; vector of the success; professionalism

УДК 378.1

Т. Хміль, студ.
Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

СТУДЕНТСЬКЕ БАЧЕННЯ ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА УНІВЕРСИТЕТУ

Досліджено та проаналізовано бачення студентами освітнього середовища університету, відповідно до результатів проведеного дослідження описано можливі шляхи вдосконалення освітнього процесу.

Ключові слова: освітнє середовище, компоненти освітнього середовища, зміст освіти.

Постановка проблеми. Сучасна вища освіта в умовах конкурентного ринку освіти та гуманізації останньої, визначає необхідність створення у вищому навчальному закладі середовища, що є сукупністю умов для професійного та особистісного розвитку кожного його суб'єкта.

Актуальність даної проблематики зумовлена необхідністю всестороннього діалогу усіх суб'єктів освітньої діяльності з метою оптимізації та вдосконалення навчального процесу, як однієї із умов демократизації освіти та інтеграції України до європейського освітнього простору.

Для подальшого викладу матеріалу важливо визначити основні поняття: "середовище" та "освітнє середовище".

Виклад основного матеріалу. У найширшому розумінні, поняття "середовище" визначається як оточення. Відповідно до тлумачного словника української мови, "середовище" – оточення, сукупність природних і соціально-побутових умов, а також сукупність людей, пов'язаних спільністю цих умов, в яких протікає діяльність людського суспільства, організмів [1]. Тобто поняття "середовище", по-перше, є багаторівневим, а по-друге, визначається не тільки об'єктами, а й взаємозв'язками між ними.

Відповідно, освітнє (педагогічне) середовище можна визначити як цілеспрямовано створене оточення, сукупність умов, спільнота, в межах яких відбувається процес становлення особистості. Компонентами даного процесу в межах освітнього середовища є навчальна діяльність, виховний вплив, взаємозв'язки та особистісна діяльність кожного його суб'єкта[3].

Відповідно до вищезазначеного, об'єктами дослідження в освітньому середовищі можуть бути структу-

ра, параметри (характеристики), типи, взаємодії, впливи та управління. Взаємодії та впливи в середовищі визначаються рольовими статусними та інформаційними міжособистісними обмінами. Крім того варто виокремлювати домінуючі настрої суб'єктів освітнього середовища, емоційно-чуттєві поля взаємодій та взаємовпливів, а також мотиваційні компоненти.

Вважаємо, що дослідження суб'єктивного бачення та оцінки студентами складових компонентів освітнього середовища в університеті є оптимальним шляхом окреслення тенденцій у сприйнятті освітнього середовища з метою пошуку шляхів його вдосконалення.

Мета дослідження: виявити особливості бачення студентами освітнього середовища університету (факультету зокрема) і визначити шляхи його оптимізації та вдосконалення.

Поняття освітнього середовища широко висвітлюється в роботах українських науковців. Аналіз праць, зокрема С. Вершловського, І. Слободчикова, Г. Сухобської, Л. Марак показує, що під терміном "освітнє середовище" у педагогіці розуміється сукупність умов, котрі впливають на формування і функціонування людини в суспільстві, на наочну і людську обстановку особистості, її здібностей, потреб, інтересів, свідомості. І. С. Нечитайло, як теоретик освітнього простору ВНЗ, основною метою існування освітнього середовища називає соціалізацію – академічну та професійну. "У проєктуванні та організації освітнього простору, – пише він, – ВНЗ треба обов'язково прагнути до того, щоб цей простір був не тільки "інформаційним", "культурним" чи будь-яким іншим, а, насамперед, простором соціальним – тобто простором соціальних відносин" [2]. Соціальний аспект освітнього середовища полягає у створенні в

межах певного освітнього середовища спільноти спеціалістів, які обмінюючись знаннями, створюючи спільні проекти, будуть працювати над розвитком тієї чи іншої професійної сфери за для процвітання країни.

Не менш важливою складовою освітнього середовища є особистісне становлення кожного суб'єкта навчального процесу – як складний формацийний процес, що охоплює діяльнісний, когнітивний та емоційний аспекти. Становлення суб'єктів професійної діяльності детально описано в наукових публікаціях Чуйко О.В., Швалби Ю.М., Загра С.Е., та інших.

Тобто, аналізуючи та описуючи освітнє середовища, ми беремо до уваги не тільки об'єктивно існуючі структурні компоненти (навчальні програми, організацію навчального процесу тощо), а й суб'єктивні сторони діяльності, емоційні оцінки, особливості мотивації суб'єктів освітнього середовища професійних та міжособистісних взаємодій у ньому [3].

Проведене дослідження освітнього середовища відбувалось шляхом онлайн опитування студентів факультету психології, кафедри соціальної реабілітації та соціальної педагогіки із загальним охопленням – 41 студент.

Анкета складалась із закритих та відкритих питань, а також оціночних суджень, що стосуються наступних компонентів освітнього середовища:

- матеріальні умови освітнього середовища; досліджувані параметри: зручність, адаптованість аудиторій та корпусів до лекційної та позалекційної, індивідуальної та групової роботи студента.
- організація навчального процесу; досліджувані параметри: інформованість студентів, канали інформування, доступність інформації та швидкість її надання;
- зміст освітнього процесу; досліджувані параметри: актуальність та значущість отримуваних знань для подальшої професійної діяльності, співвідношення теоретичних знань та практичних умінь;
- проходження практики та наукова діяльність студента; досліджувані параметри: можливість реалізації наукових інтересів студента, актуальність наукових досліджень, взаємодія із науковим керівником, можливість вибору баз практики оцінка процесу її проходження;
- емоційно-мотиваційна складова бачення освітнього середовища; досліджувані параметри: переважаючий емоційний фон, рівень мотивації та стресу, приналежність до спільноти (почуття єдності).

Виклад результатів дослідження

а) матеріальні умови та особливості організації освітнього середовища

Матеріальна база та організація навчального процесу – стрижневі елементи освітнього середовища, що складають просторові та часові умови здійснення навчального процесу.

Фізичне середовище на факультеті складають аудиторії (у тому числі мультимедійні) та бібліотека.

Відповідно до результатів опитування, 53,7 % опитаних студентів зазначають, що перебування у фізичному середовищі факультету є для них комфортним певною мірою, ще 26,8 % вказують на те, що їм цілком комфортно. Проте аналіз відкритих відповідей дає можливість описати основні проблеми, з якими стикаються студенти, перебуваючи в університеті. Це, зокрема, відсутність відповідного технічного оснащення аудиторій (проектор, мультимедійна дошка, комп'ютери для роботи), Інтернету, незручності тощо.

Не менш важливим показником комфортності освітнього середовища є можливість перебування в ньому у позалекційний час. 41 % опитаних вказують на те, що подібної можливості немає. Тобто на факультеті не створено умов менш формалізованого перебування студентів та викладачів з метою комфортного навчання, міжособистісного спілкування та, як наслідку, ство-

рення професійної спільноти однодумців. 19,5 % опитаних вказують на відсутність можливості відпочити та переключитись, що, безсумнівно, позначається на працездатності студентів.

Аналізуючи відкриті відповіді студентів, окреслюємо можливі шляхи вдосконалення освітнього середовища відповідно до цього аспекту: покращення оснащення лекційних аудиторій, збільшення тривалості перерв між заняттями, створення умов комфортного перебування студентів у межах факультету (коворкінг, творчий простір, тощо).

Згідно з результатами опитування, найбільше незадоволення студентів зумовлено процесом організації навчальної діяльності (12,2 % студентів визначають своє ставлення як "цілком незадовільне", ще 24,4 % – "скоріше незадовільним") (див. рис. 2). Аналіз відкритих відповідей студентів дає можливість описати основні складнощі, що стосуються своєчасного та достовірного інформування студентів, двозначності у навчальних вимогах тощо. Вирішенню даної проблеми мало б сприяти введення моніторингової системи "Тритон", проте 50,2 % студентів не користуються нею взагалі.

Відповідаючи на відкриті питання, студенти вказують на складнощі в отриманні інформації, особливо оперативної. Як можливий шлях вдосконалення наявної системи, відповідно до аналізу відкритих відповідей, може бути створення системи інформування студентів зручними для них каналами комунікації, або оптимізація системи Тритон, в якій особистий кабінет студента забезпечуватиме його інформацією не тільки про перелік іспитів та заліків, але й міститиме інформацію про курс, навчальну програму, контакти викладача тощо.

б) Зміст освіти

Ефективність навчального процесу значною мірою визначається змістом навчальної діяльності – сукупністю знань, умінь і навичок, відповідних фахових компетенцій, що за належного засвоєння та освоєння є умовою успішної професійної діяльності. На сьогоднішній день ринок соціальних послуг є гнучким та швидко змінюється. Відповідно, такий ринок потребує гнучкого у мисленні та здатного швидко адаптуватись до змін студента – майбутнього спеціаліста. "В цьому сенсі, – зазначає професор Чуйко О.В., – академічна освіта повинна забезпечувати підготовку випускника, підготовленого не до практичної діяльності як такої, а до будь-якої практики у професійній діяльності" [4].

Сучасна українська вища освіта досягає цієї цілі через узагальненість та надмірну теоретизованість отримуваних студентом знань. Проте наслідками подібного підходу є нерозуміння студентами цілей вивчення дисциплін та областей застосування, отримуваних в університеті знань [5]. Це в свою чергу знижує рівень мотивації студентів до навчальної діяльності. Так, зокрема, 37 % опитаних студентів вказують на те, що більше половини предметів слабо пов'язані із здобуттям професійних компетенцій. Студенти описують ситуації, коли матеріал, що викладається, не відповідає актуальній ситуації практичної сфери.

Наступним важливим компонентом ефективного змісту освіти є співвідношення теоретичних знань та практичних умінь, що засвоюються в процесі навчальної діяльності. Теорія, не закріплена практикою, або складає арсенал знань, що не використовуються, або забувається, що є природним [5]. Так, 48 % студентів вказують на неоптимальне співвідношення теоретичної та практичної спрямованості отримуваних знань.

Аналіз відкритих відповідей дозволяє виділити наступні шляхи покращення змістовної частини навчального процесу. Це, зокрема, скорочення кількості предметів, з метою їх глибшого теоретичного вивчення та можливості попрактикуватись. Очевидно, що підвищити ефективність навчального процесу дозволить інтегра-

ція передових освітніх технологій на зміну застарілій системі "лекція – семінар". Це, зокрема, на думку опитаних можуть бути тренінгові форми роботи, проектна робота та дистанційне навчання.

Значною мірою задоволення студентами змістовною частиною процесу навчання визначається вибірністю дисциплін, тобто надання студенту автономії обирати із запропонованих актуальні для себе курси. Відповідно до положень, в межах реалізації болонського процесу в Україні, квота вибірних дисциплін становить 25 % від

загальної кількості предметів, що вивчаються. Вибірність дисциплін – є важливим аспектом процесу інтегрування української вищої освіти в європейський освітній простір. Проте згідно з результатами дослідження, 32 % студентів не знають про право обирати навчальні дисципліни, решта – приймають групові рішення щодо дисциплін за вибором, коли задовольнити пізнавальні інтереси кожного за цих умов неможливо. Як наслідок, лише 14 % студентів цілком задоволені змістовним компонентом університетської освіти (див. рис. 3).

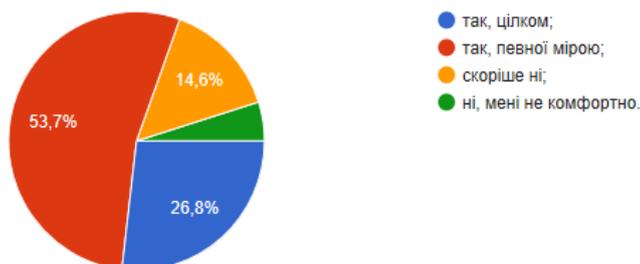

Рис. 1. Показники задоволеності студентами матеріальними умовами освітнього простору

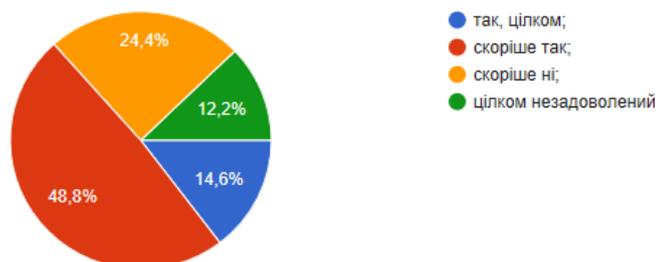

Рис. 2. Показники задоволеності студентами процесом організації навчальної діяльності в університеті

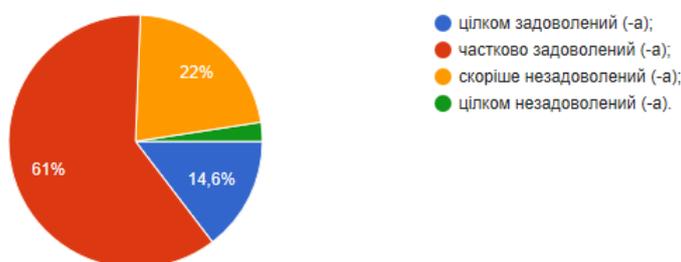

Рис. 3. Показники задоволеності студентами змістовної складовою освітнього процесу

в) науково-практична діяльність

Проходження навчальної практики та наукова діяльність студентів невід'ємна складова освітнього процесу.

Нероздільність теорії і практики вважається одним із головних принципів навчання. Адже теоретична база дозволяє успішно працювати над виробленням необхідних для майбутньої професійної діяльності умінь, тоді як проходження практики виявляє необхідні професійні знання.

Зокрема навчальна практика – це можливість реального ознайомлення з майбутньою професією та опанування необхідними для здійснення безпосередніх обов'язків уміннями.

Світова освіта на сучасному етапі визначається пріоритетом набуття професійних навичок [5]. Тому ефективна практика є одним із основних індикаторів ефективної освіти.

В загальному, суб'єктивна оцінка студентами процесу проходження практики – висока: 29,3 студентів цілком задоволені проходженням практики, ще 48,8 % – швидше задоволені (див. рис. 4).

Опанування уміннями – це завжди процес, який має дві основні складові – практикування та зворотній зв'язок (рефлексія) [5]. Саме задля реалізації цих цілей процес проходження практики охоплює наступні етапи:

- 1) вибір бази практики;
- 2) постановка цілей проходження практики з науковим керівником від навчального закладу та узгодження їх із безпосереднім керівником практики на базі її проходження;
- 3) етап планування: пошук та узгодження оптимальних шляхів досягнення цілей;
- 4) етап проходження практики;
- 5) етап рефлексії та зворотного зв'язку.

Відповідно оцінки студентами вищезазначених етапів проходження практики – наступні. Зокрема, за запропонованим показником "вибір бази практики" 12,2 % студентів визначають його як незадовільний, ще 19,5 % – як "скоріше незадовільний". На противагу цьому більшість студентів (82 %) задоволені тривалістю практики та взаємодією з керівником практики від навчального закладу (82 %).

Наукова діяльність студента полягає в теоретичному осмисленні процесу та результатів проходження практики.

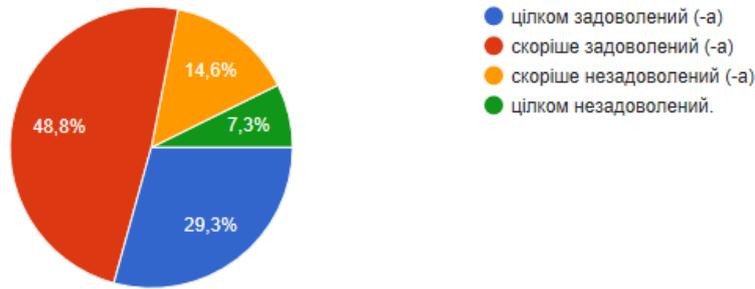

Рис. 4. Показники рівня задоволеності студентами процесом проходження практики

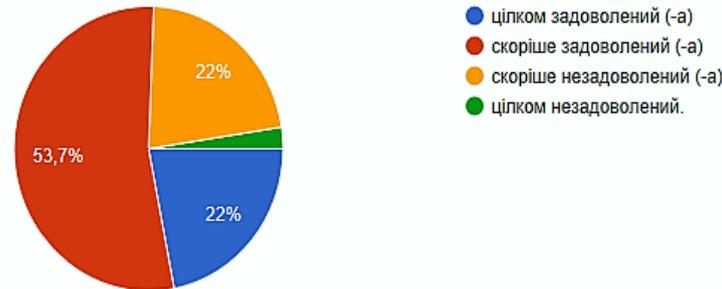

Рис. 5. Показники задоволеності студентами процесом науково-пошукової діяльності

Дану тезу підтверджують результати дослідження: 82 % студентів вказують на практичну направленість своїх наукових робіт, що свідчить про ефективне поєднання теорії та практики у навчальній діяльності.

Проте значною мірою сумнівною є ефективність подібного шляху набуття професійно ціннісних знань та умінь. У відкритих відповідях студенти вказують скоріше на формальний характер написання курсової роботи, ніж на пізнавально-науковий інтерес, що реалізується через дослідження як творчу, ініціативну діяльність, метою якого оптимізація (вдосконалення) явища, що вивчається.

З іншої сторони, 22 % студентів цілком задоволені процесом написання курсових та дипломних робіт, ще 53,7 % скоріше задоволені.

92 % опитаних студентів високо оцінюють власну взаємодію із науковим керівником, що вказує на добре побудовану систему своєрідного менторства в університеті, коли науковий керівник для студента стає порадиником, провідником, коучем.

Отже, бачення студентами процесу науково-практичної складової навчальної діяльності більшою мірою позитивне. Аналіз відкритих відповідей дає змогу окреслити можливі шляхи вдосконалення даних процесів і це, зокрема, подовження тривалості практики, чіткіше узгодження цілей практики з її керівниками від університету та на базі надання більш чітких методичних рекомендацій щодо написання наукових робіт.

е) емоційно-мотиваційна складова сприйняття студентами освітнього середовища.

Емоційно-мотиваційна складова сприйняття студентами освітнього середовища – є одним із аспектів дослідження, оскільки емоційно-мотиваційний компонент є, без сумніву, важливою складовою освітньої діяльності студента в межах університету; саме ці характеристики визначають його результативність з одного боку та рівень задоволеності процесуальними складовими із іншого.

Відповідно до рис. 6, визначаємо, що в ході дослідження за загальними характеристиками "радість" та "зацікавленість" загалом показники вищі, ніж за більш специфічними "мотивація до навчання" та "почуття спільності".

Зокрема, 34 % студентів відчувають радість в освітньому середовищі часто або майже завжди. За аналогі-

чними показниками 42 % студентів вказують на почуття зацікавленості. Тоді, як щодо мотивації до навчання та рівня почуття спільності результати становлять відповідно 22 % та 24 % студентів.

На противагу цьому, 34 % студентів відчувають себе вмотивованими до навчання рідко, ще 10 % – майже ніколи. 42 % студентів рідко, або майже ніколи не відчувають почуття спільності (див. рис. 6). У цьому контексті Чуйко О.В. у вже цитованій раніше монографії пояснює це явище відсутністю в межах освітнього процесу "спеціально організованої діяльності, яка б забезпечувала перехід від зовнішніх спонукань до внутрішньої мотивації індивіда, переважно емоційного характеру" [4]. Це, зокрема, вже вище зазначені "радість", "зацікавленість", "почуття приналежності, а також відчуття студентом себе як активного учасника освітнього процесу.

Цікавою є відмінність результатів щодо більш загальних ("радість", "зацікавленість") та більш специфічних ("мотивація до навчання", "переживання почуття спільності") переживань у межах освітнього середовища. Припускаємо, що ця відмінність вказує на те, що для студентів перебування у освітньому середовищі є значно ширшим, ніж освітній процес чи навчальна (професійна) взаємодія, адже переживання радості студентами може не стосуватись взагалі, чи стосуватись слабо безпосередньо навчального процесу (див. рис. 6).

Щодо умовно "негативних" переживань в університеті, то найбільш цікавими почуттями для нас стали "страх", "тривога", "обурення" та "зневіра". Очевидно, всі зазначені характеристики позначаються на особливостях сприйняття студентами освітнього середовища, та значною мірою на мотивації до навчальної діяльності, її результативності та рівневі загального задоволення навчальною діяльністю. Відповідно до рис. 7 відзначаємо достатньо низькі показники за характеристиками "страх" та "тривога". Зокрема майже 32 % студента майже ніколи не переживають страх, ще 22 % переживають його рідко. За аналогічною частотою щодо тривоги, це 17 % та 34 % студентів відповідно. Попри ці дані, 24 % студентів часто відчувають зневіру, а ще 18 % – перебувають із цим переживанням майже завжди. Дана тенденція є очікуваною, оскільки в багатьох випадках зневіра є показником відсутності необхідного рівня мотивації.

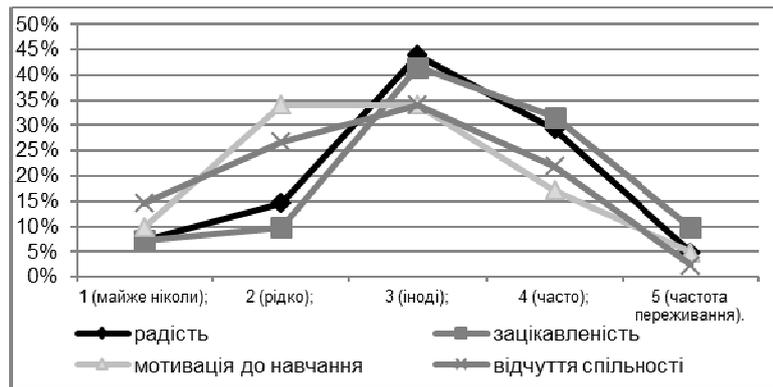

Рис. 6. Показники емоційно-мотиваційних компонентів навчання

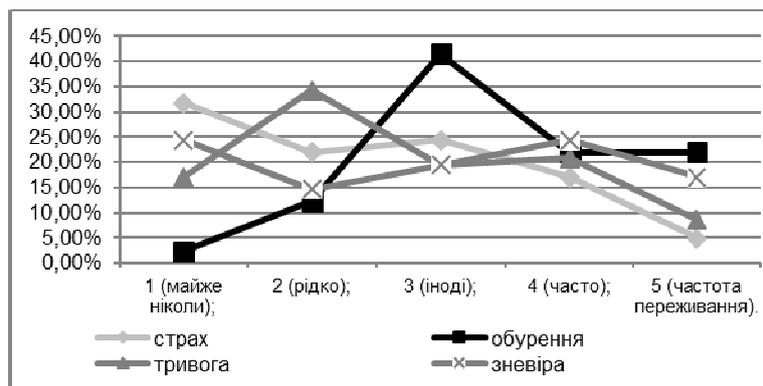

Рис. 7. Показники емоційно-демотиваційних компонентів навчання

Серед вищезазначених негативних емоцій найчастішим переживанням студенти визначають обурення. Зокрема 22 % студентів переживають обурення майже завжди, тоді як тільки 2 % не переживають його майже ніколи. Подібна тенденція зберігається і щодо полярності часто – рідко (22 % і 12 % відповідно). Обурення завжди вказує на невідповідність суб'єктивних очікувань об'єктивній реальності чи дихотомії; повинно бути – є насправді". Тобто, відповідно до отриманих результатів анкетування за цим показником можна констатувати дисонанс між уявленнями студентів, що стосуються освітнього середовища та тим, яким воно є насправді. Високий рівень обурення можна також пояснювати відсутністю практики надання студентами зворотного зв'язку щодо значимих аспектів освітньої діяльності. Неможливість висловити незадоволення значною мірою впливає на емоційний стан, що супроводжує процес навчання.

Які самі чинники та умови сприяють існуванню цієї невідповідності – це можлива сфера наших подальших досліджень.

Отже, в найбільш широкому значенні, поняття "середовище" визначається як оточення. Сучасна українська педагогіка "освітнє середовище" визначає як сукупність умов, котрі впливають на формування і функціонування людини в процесі навчальної діяльності. Основною метою освітнього середовища є соціалізація особистості, зокрема професійна та академічна. Тому освітнє середовище в першу чергу сприяє соціальному становленню студентів, а вже потім інтелектуальному та культурному, хоча, безсумнівно, всі складові є однаково важливими в подальшій професійній діяльності. Одним із основних завдань університетської освіти є сприяння творенню професійної спільноти, коли осередками передової наукової та практично-орієнтованої думки стає вищий навчальний заклад. Проте реалізація даного завдання можлива за гуманістичної та демократичної спрямованості в освіті. В свою чергу, демократи-

зація освіти починається із побудови всестороннього діалогу суб'єктів освітнього середовища. Дослідження, покладене в основу статті, є викладом бачення освітнього середовища очима студентів – не тільки як споживачів освітньої послуги, але й активних здочих освітнього середовища й процесу.

Згідно з результатами опитування, кожен п'ятий студент (21,4 %) цілком задоволений перебуванням в освітньому просторі. Найбільше студенти задоволені процесом проходження практики та науковою діяльністю в межах університету, найменше – змістовною частиною освітнього процесу. Зокрема підкреслюється неоптимальне співвідношення теоретичних та практичних знань, не завжди актуальна для опанування інформація. Найбільше складнощів виникає на організаційному рівні, зокрема значною мірою дискредитована система інформування студентів. Результати дослідження емоційно-мотиваційної складової сприйняття освітнього середовища вказують на низькі показники рівня мотивації студентів до навчання та почуття спільності, що є основною формою формування професійної спільноти. Як найбільш вірогідні шляхи вдосконалення освітнього середовища студенти визначають:

- оптимізацію системи "Тритон" не тільки як платформи отримання інформації, а й можливості діалогу;
- створення в межах фізичної складової освітнього середовища більш комфортних умов для перебування, навчання, спілкування та відпочинку (коворкінгу, творчого простору тощо);
- створення системи всестороннього діалогу суб'єктів освітнього простору з метою покращення навчальної діяльності, в тому числі через надання зворотного зв'язку; включення до проектної діяльності, та врахування індивідуальних навчальних інтересів студентів в процесі організації навчальної, практичної та наукової діяльності.

Висновки. Наостанок хочемо підкреслити, що зміни, особливо на краще, це не результат, а синергійний про-

цес щоденних маленьких кроків кожного із суб'єктів освітнього середовища. Оцінка та аналіз бачення освітнього середовища студентами дав нам змогу віднайти точку опори та окреслити можливі шляхи вдосконалення освітнього середовища. Тепер важливо усвідомити власні зони відповідальності та планувати подальші дії.

Список використаних джерел

1. Академічний тлумачний словник української мови // доступно за посиланням: <http://sum.in.ua/s/seredovysshhe/>
2. Нечитайло І. С. Вісник Львівського університету. Серія соціологічна. 2012 // Доступно за посиланням: <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/sociology/article/viewFile/503/506>.
3. Цимбалару А. Д. Освітній простір, сутність, структура і механізми створення // Український педагогічний журнал, 2016/ 1 // Доступно за посиланням: file:///C:/Users/Татьяна/Desktop/ukrj_2016_1_8.pdf.

4. Чуйко О.В. Особистісне становлення суб'єктів професійної діяльності у соціономічних професіях: Монографія. – К.: АДЕФ-Україна, 2013.
5. Dirksen J. Design for how people learn // М.:Манн, Иванов и Фербер, 2013.

References

1. Akademichnyy tлумachnyy slovnyk ukrajynskoyi movy // dostupno za posylanniam: <http://sum.in.ua/s/seredovysshhe/>
2. Nechitaylo I. S. Visnyk Lvivskoho universytetu. Seriya sotsiologichna. 2012. – dostupno za posylanniam – <http://publications.lnu.edu.ua/bulletins/index.php/sociology/article/viewFile/503/506>
3. Tsybalaru A. D. Osvitniy prostir, sutnist, struktura i mekhanizmy stvorennia // Ukrayinskyi pedahohichnykh zhurnal, 2016/ 1 // Dostupno za posylanniam: file:///C:/Users/Tatyana/Desktop/ukrj_2016_1_8.pdf
4. Chuyko O.V. Osobystisne stanovlennya subyektiv profesiynoyi diyalnosti u sotsionomichnykh profesiakh: Monohrafiya. – K.: ADEF-Ukrayna, 2013.
5. Dirksen J. Design for how people learn // М.:Mann, Yvanov y Ferber, 2013.

Надійшла до редколегії 20.10.17
Рецензована 27.10.17

Т. Хміль, студ.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ, Україна

СТУДЕНЧЕСКОЕ ВИДЕНИЕ ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ СРЕДЫ УНИВЕРСИТЕТА

Исследовано и проанализировано восприятие студентов учебного пространства университета; согласно результатам исследования описаны возможные перспективы улучшения учебного процесса.

Ключевые слова: образовательная среда, компоненты образовательной среды, содержание образования.

T. Khmil, student

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

STUDENT VISION OF THE EDUCATIONAL ENVIRONMENT OF THE UNIVERSITY

The article defines the subject and the structure of the educational environment of the institution of higher education. In accordance with the determined components of the educational environment such as physical conditions of the premises, the mode of educational process, the set of skills to be gained during this process, the practice and the scientific research of the students, the students' vision of the educational environment and its evaluation have been emphasized.

The ways of improvement of the educational environment of the institutions of higher education have been defined on the basis of the conducted research.

The perspective of the further research lies in determining the means of updating the educational environment through the example of a particular educational institution.

Keywords: educational environment, components of the educational environment, content of education

UDC 378

A. Shubchynska, student

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv, Ukraine

THE RESEARCH AND PRACTICE IMPLEMENTATION IN THE EDUCATION SYSTEM OF SOCIAL WORKERS (THROUGH THE EXAMPLE OF FINLAND)

This article deals with the historical aspects of the implementation of the research and practical approach in the education system of social workers. The author shows the specifics of Finnish educational practice and defines the main characteristics, tasks and goals of the social workers training system. She also stresses problem areas of the innovative theories and practices implementation process into the Finnish education system.

Modern world trends and changes in the society indicate the need for new approaches to the education of social workers who are constantly involved in finding ways to solve social problems of different nature. The aspect of improving training programs and social work as a whole, requires that social work professionals should understand local trends, and also approach social problems from a global perspective.

The author stresses, that the new education models should be based on empirical knowledge, due to work out solutions of the main social problems. Despite the existence of projects for the development of integration and the use of theses in practice, current realities show an inadequate level of readiness of specialists in the social sphere for timely intervention and solving social problems. In order to provide a quick and successful response to emerging social problems, it is necessary to rethink some traditional paradigms and provide a combination of practice and research in the context of training specialists. That vocational training should guarantee a knowledge base for activities that provides opportunities for developing new methods in the field of social work. This process depends on many factors, such as social, economic, cultural change in the society. Education and practice in social work have always been an inseparable component of training for social workers. In accordance with the fieldwork and the results of the theses, the students built a strategy of practice and research integration.

Keywords: social work education, method, research model, practice, modern approach, development.

The relevance of problem. Modern world trends and changes in the society indicate the need for new approaches to the education of social workers, for both local and international practice. As social workers must actively participate and contribute to solving emerging problems, training of specialists in this area requires innovative views and models of practice. New models should be based on empirical knowledge, and their use

should provide an opportunity to develop recommendations for solutions in problem areas of practice in the field of social development.

Analysis of recent research and publications shows the intentions of studying those aspects of social work education for the training of practitioners who have the relevant knowledge, skills and ability to professionally evaluate phenomena, situations, results, and consequences. Since